
**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN.**

Kinh Tăng Chi số 085

<blockquote>Kalama tri ân bạn phamquynhnhu1989 ghi chép.</blockquote>

[01/04/2021 - 06:23 - phamquynhnhu1989]

V. (Phẩm Thiên tử Rohitassa) (II) Kinh (42) Các Câu Hỏi Pañhabyākaraṇasuttam

Bây giờ mình nói ý nghĩa của Kinh qua 2 mặt:

Thứ nhất: Mình nói đến mặt nổi là mặt chữ. Đức Phật nói có 4 cách trả lời 1 câu hỏi hay nói cách khác là có 4 cách giải quyết những nghi nan, vấn nạn.

1. Ekamsabyākaraṇīya: tức là vấn đề hay câu hỏi cần được trả lời, giải đáp bằng cách dứt khoát . (yes or no)

2. Vibhajjabyākaraṇīyo: tức là trả lời bằng cách phân tích ngọn ngành.

3. Paṭipucchābyākaraṇīyo: tức là trả lời bằng cách đặt ngược vấn đề, bằng câu hỏi ngược lại.

4. Thapanīyo: là để sang 1 bên không nói đến nữa.

Tại sao tôi nói với 4 cách trả lời này mà nó sâu thẳm là bởi vì mình cứ ôm cái mặt chữ không à. Mình thấy đây là 4 cách trả lời câu hỏi, đâu có gì đâu, đâu có gì mà tu hành đâu. Không phải, nhưng mà mình phải hiểu như vậy mới sâu. Tức là đây là 4 cách đi tìm cho những nghi nan, cho những vấn nạn. Trong đời này có ai mà không có cái để cho mình thắc mắc và có ai trên đời này lại không đối diện với những câu hỏi.

Ta phải làm sao để trả lời những thắc mắc đó, để giải quyết những nghi nan, những trở ngại, những chướng ngại. Đức Phật biết rất rõ những điều này nên Ngài nói có 4 cách. Tùy vấn đề mà ta chọn cách giải quyết nào.

1. Ekamsabyākaraṇīya : Tôi kể cho quý vị nghe có những vấn đề không có cái gì phải bàn cãi nữa, có những vấn đề ai cũng biết. Những vấn đề dứt khoát phải được hiểu như vậy đó, ai cũng phải đồng ý như vậy, thì trường hợp này mình phải trả lời 1 cách dứt khoát thôi.

Trường hợp 1: Tùy căn cơ trình độ của mỗi người mà ta có được ít hay nhiều khả năng trả lời dứt khoát. Ví dụ như:

Đối với người nói: Kiến thức mình rộng bao la, cái chuyện đó mình biết cho nên khi người ta hỏi mình trả lời cái rọc. Mình biết chuyện đó có hay không, nên hay không nên. Nhưng mà có trường hợp mình biết ít quá, ai hỏi mình thì mình cũng phải khó khăn, phải hoang mang, cũng phải phân vân, cũng phải lưỡng lự. Còn cái người kiến thức họ nhiều, khả năng họ trả lời dứt khoát sẽ nhiều hơn người dốt.

Đối với người nghe, nếu vấn đề đó đơn giản thì không nói làm gì nhưng mà nó là vấn đề phức tạp chỉ cần người nghe là bậc thượng trí, thượng căn thì mình chỉ trả lời một cách dứt khoát, cách đơn giản họ cũng đã hiểu rồi.

Tôi xin nhắc lại trường hợp 1 là: tùy trình độ của mỗi người mà ta có được bao nhiêu cơ hội để trả lời dứt khoát. Ví dụ như mình không học Phật Pháp, mình nghĩ đến việc nghiệp báo, việc tu hành

giải thoát là cơ hội trả lời dứt khoát của mình không có nhiều, bởi vì mình biết không có nhiều. Nhưng mà nếu mình biết nhiều thì nó đơn giản lắm. Ví dụ mình nghĩ chuyện này nên hay không nên ta? Thì tự mình trả lời nên hoặc không nên, đừng hoặc là nên, phải. Còn nếu mình biết ít quá thì trường hợp 1 này không nhiều. Cho nên tùy vào căn cơ của mỗi người, của bản thân mình hoặc của người hỏi mình mà cơ hội để mình trả lời kiểu đầu tiên. Người mà có nhiều kiến thức, có nhiều trí tuệ thì họ có khả năng dứt khoát trong nhiều vấn đề hơn người ít trí tuệ, ít kiến thức.

Bài kinh này sâu ở chỗ nào: Kẻ tà kiến làm sao có khả năng chấp nhận kiểu trả lời dứt khoát, ngắn gọn. Thí dụ người có duyên lành tu hành, họ chỉ hỏi mình một số câu mà mình chỉ trả lời một cách đơn giản thôi. Ví dụ họ không biết gì hết mà có duyên họ hỏi thế này: You có thể nói cho tôi nghe đại khái về tinh thần Phật Pháp được không? Nếu họ có duyên thì chỉ cần họ nghe như vậy thôi là đủ rồi:

Mình nhắc lại nguyên văn Đức Phật nói rằng: Mọi thứ ở đời là khổ, dù sang hèn, quý tiện, đẹp xấu gì đi nữa, cõi tiên cho đến cõi đọa tất thay đều là khổ. Giàu nghèo, quý tiện, sang hèn, ngu hay trí đều là khổ. Chuyện đầu tiên Phật dạy mọi thứ đều là khổ. Chuyện thứ hai Phật nói rằng: phải liên tục sống trong nhận thức này để không còn thích cái gì nữa hết, để không còn tiếp tục đầu thai trong sanh tử nữa.

Nội dung Phật Pháp chỉ có bao nhiêu đó thôi. : Một: Phật xác nhận mọi thứ ở đời đều là khổ. Chuyện thứ hai Phật dạy: con phải liên tục sống trong nhận thức đó để không còn thích cái gì, bởi vì cái gì con thích nó cũng nằm trong khổ hết. Cho nên chỉ cần mình có đại duyên, đại phước, đại trí thì mình dễ dàng chấp nhận những câu trả lời ngắn gọn như vậy lắm. Nhưng vì trí mình ít, phước duyên mình ít, cho nên cái cơ hội để được nghe ngắn gọn không có nhiều. Bởi vì mình nghe ngắn gọn mình không có hiểu.

Cho nên hôm nay mình học đạo, mình hành đạo, mình tu tạo công đức. Mình chỉ nguyện 1 điều thôi. Xin cho đời sau kiếp sau, cái chuyện cần hiểu con chỉ nghe qua là con có thể hiểu. Còn ba cái chuyện tào lao con bỏ qua, con không có màng tới. Vô minh có nhiều trường hợp:

- Không biết cái đáng biết
- Biết cái không đáng biết
- Cái đáng biết chỉ biết nửa vời

Kẻ nào vô minh quá nhiều, tham ái quá nhiều, tà kiến quá nhiều thì cơ hội để được nghe câu trả lời cách 1 không có nhiều. Bởi vì cái đầu của họ nó dày đặc, nó rít chặt trong đó thì họ nghe không nổi. Cho nên trong Kinh Đức Phật Ngài nói có 4 hạng đến với Ngài đó là:

1/ Ugghatitannu : nghe qua đã hiểu. Bởi vì phước nhiều, trí nhiều, ba la mật nhiều cho nên nghe qua đã hiểu.

2/ Vipacitannu : phải được phân tích đầu đuôi. Có những bài kinh như kinh Sa Môn Quả trong trường bộ. Đức Phật Ngài nói không còn sót cái gì về hành trình tu chứng của 1 người cầu đạo giải thoát.

3/ Neyyo phải được hướng dẫn lý thuyết và cả thực hành một cách đầy đủ: Người thầy thì phải mệt mỏi, còn người trò thì gặp rất nhiều khó khăn.

Hạng thứ nhất : Có nghĩa khi nghe đạo rồi, phát tính tâm bỏ hết đi tu. Phải đầu trần, chân đất, bàn tăng, khổ sai, thanh tu, khổ hạnh, kiên khem đủ điều, rừng sâu núi thẳm, ma thiên nước độc, lam sơn chướng khí, bệnh không có thuốc, đói không có ăn, khát không có uống. Rồi đường xá đi chuyên chật vật khó khăn. Sau nhiều năm, nhiều tháng khổ hạnh như vậy thì cuối cùng cũng đắc quả, nhưng mà nó bầm dập hết trơn. Như chuối chín mà bỏ trong rổ mà lác vậy đó.

Còn có cái hạng là : người này vẫn sống bình thường, cuộc đời nhung lụa, bơ sữa ấm êm. Tự nhiên nghe Phật 1 câu thì đại ngộ rồi thì đắc đạo, đắc quả ngay khi tóc còn dài tới gót. Mình mấy còn đầy ắp những mỹ phẩm, phụ liệu, phấn son, vàng bạc. Chưa làm gì hết là đã đắc đạo ngay trong hình hài tục gia cư sĩ. Đó là cái hạng đại trí còn trong khi mình thì phải cực khổ biết bao nhiêu.

4/ Padaparamo : tôi đa chỉ dừng lại ở mức chữ nghĩa. Hạng này là mệt mỏi nhất, có nghĩa là chỉ có khả năng học thuộc lòng kinh điển, thậm chí có thể nói rào rào như sáo. Nhưng mà không có khả năng đắc chứng gì hết. Tôi đã nói biết bao nhiêu lần, đó là vị nào giới giáo lý làm ơn nhớ 1 điều. Có nhiều lý do khiến mình không kiêu ngạo là vì sao?

- Cái biết của phàm phu sáng khác, chiều khác. Bởi vì là của phàm mà nên nó phải luôn luôn được bổ sung. Như vậy thì cái biết của buổi sáng có đáng cho mình kiêu ngạo hay không, bởi vì chiều nay nó phải đổi rồi. Còn cái biết của buổi chiều chưa có xong đâu, sáng mai khi ngủ dậy nó đã khác rồi. Tâm trạng, não trạng, thể trạng, 3 cái trạng này cộng lại làm cho mình thay đổi liên tục.

- Cái biết của phàm phu không đủ làm cho mình thanh tịnh hơn, an lạc hơn đâu cho mình có thuộc lòng tam tạng đi chẳng nữa mà tham sân si không mề 1 gram. Cái biết mà đủ để thay đổi con người mình, làm cho mình tốt hơn kia thì mới đáng tự hào. Chứ còn cái biết mà biết cho đã chỉ cho mình nặng đầu, nặng óc, nặng tim, nặng phổi thôi thì trong khi cái biết đó đâu có đáng để mình kiêu ngạo. Mà một khi mình đáng để kiêu ngạo, thì mình không thêm kiêu ngạo nữa. Bởi vì thấy nó trẻ con và lố bịch.

- Cái biết của phàm phu không đáng để kiêu ngạo là bởi này nay có mai không. Có nghĩa bây giờ tôi là Pháp sư tam tạng nhưng một lát nữa tôi tắt thở làm con trùng, con dế, làm cô hồn lang thang đây đó ai biết được. Quý vị đừng có nói với tôi, ông Pháp sư tam tạng chết không có đọa nha. Cái đó là không chắc nha, cái này là hiểu lầm nặng lắm à. Kiếp này thì tôi đủ duyên đủ phước thuộc lòng tam tạng, vua, quan, đại thần, đại gia quỳ rạp dưới chân tôi. Nhưng quý vị biết sau lưng, trước mặt, trên đầu tôi có bao nhiêu ác nghiệp quá khứ nó đang chầu trực để đòi nợ, quý vị có biết không? Cho nên biết được những điều này mình sẽ không còn kiêu ngạo trước những cái biết của mình. Không còn kiêu ngạo trong những thứ mà mình đang sở hữu. Không còn kiêu ngạo trong cái hoàn cảnh mà mình đang là, đang có mặt. Quan trọng ở chỗ đó đó.

Bài kinh này sâu ở chỗ là, chỉ riêng cái đầu tiên thôi đó là: Có những câu hỏi cần được trả lời bằng cách dứt khoát. Thì mình hiểu À thì mình hiểu là có bao nhiêu chuyện mình có thể trả lời dứt khoát. Và mình phải là người như thế nào thì mình mới có thể hiểu được câu trả lời dứt khoát. Trí tuệ, kiến thức của mình như thế nào thì mình mới có thể trả lời dứt khoát hoặc có thể hiểu được những câu trả lời dứt khoát. Ngắn gọn, cái sâu của bài kinh này nằm ở chỗ đó.

2. Vibhajjabyākaraṇīyo: có nghĩa là phân tích.

Trường hợp thứ 2 này là có những trường hợp rắc rối, nguy nan, vấn nạn mà phải được giải quyết bằng cách phân tích không thể nói 1 chiều. Chẳng hạn như nhiều lần và rất nhiều lần có người hỏi Đức Thế Tôn như sau: "Con là ai trong cái cuộc đời này, con từ đâu tới, con sẽ đi về đâu".

Đức Phật Ngài nói như thế này: "Ta không có trả lời những câu hỏi đó cho người, mà ta chỉ có thể này để cho người nghe. Do không hiểu mọi thứ là khổ. Do không hiểu mọi đam mê đều là trong khổ. Do không hiểu muốn hết khổ thì đừng đam mê nó nữa. Do không hiểu những sự thật này nên những chúng sanh trong đời mới tạo ra các nghiệp thiện ác. Do có tạo ra các nghiệp thiện ác nên mới sanh ra các cái tâm đầu thai để sanh vào các cõi. Do có mặt ở các cõi nên người ta mới có các căn. Do có các căn nên mới có 6 xúc, 6 thọ. Từ cái 6 xúc, 6 thọ đó nó mới nảy ra 6 ái và 4 thủ. Từ 4 cái thủ mới sanh ra 2 hữu. Từ 2 hữu mới nảy ra tứ sanh. Từ cái tứ sanh nên người ta mới tìm ra lối thoát cho nó hết khổ. Người ta lại tiếp tục bẻ vào cái ngu của mình, bẻ vào cái vô minh của mình trong 4 đế. Người ta lại tiếp tục bẻ vào cái ngu đó tạo ra các nghiệp thiện ác. Cứ như vậy cái vòng tròn đó được tái hiện."

Tôi nói 1 câu nữa, xin đọc thêm trong cuốn a tỳ đàm 2 của chúng tôi có hình chú tiểu quét lá. Tôi không làm cái chuyện bán sách đâu, nhưng mà nó mệt quá. Cái quyển đó là cái quyển mà các vị cần có. Quyển 1 thì có hình cái tháp trong dãy núi tuyết. Nhưng trong quyển a tỳ đàm 2 có phần 1/3 nói về giáo lý duyên khởi. Tôi không có làm chuyện lố bịch là đi giới thiệu cái quyển sách của tôi. Nhưng trong quyển đó có nguyên 1 phần nói về giáo lý duyên khởi rất là dễ hiểu, rất là đại chúng, dành cho những người mù tịt không biết cái gì hết.

Tiếc quá vì tôi ở bên ngoài xa xôi, chứ nguyện lớn đời tôi là được viết sách, giảng kinh và cho kinh miễn phí. Chứ không phải bán dấm đâu nhưng mà vì quá nhiều lý do mà tôi đi bán sách. Đó là người Việt mình cho sách miễn phí là đem về lót nôi không có chịu đọc. Nghe nó miễn phí nghĩ rằng nó là rác không đáng để đọc, và nó là đồ cho không, nên cũng không đáng để đọc. Đó là chuyện thứ nhất. Chuyện thứ hai đó là vì những người đem về để lót nôi thì họ lấy đi những phần của những người thật sự thiết tha cầu học. Cái người đem cho không mà lấy thì nó quá nhiều rồi, lấy đem về làm những chuyện của họ. Nhưng cái quan trọng nhất là họ đã lấy đi cái phần của những

người mà lẽ ra đáng nhận cái cuốn đó. Thế là tôi phải làm cái chuyện đau lòng đó là tôi đem tôi bán. Thứ hai nữa tôi cũng cần xoay sở trong cõi vật chất trần ai này chứ quý vị.

Cho nên có trường hợp có người hỏi Bạch Thế Tôn con là ai trong cuộc đời này. Thì Ngài không có nói con là ai. Mà Ngài chỉ phân tích như sau: "Con còn không có thì làm sao là ai được. Ở đây không có ai hết, chỉ có các pháp tùy duyên vận hành và hiện hữu." Hễ ở đâu có tham, sân, si thì ở đó có khổ, có ưu, có khổ thân, khổ tâm. Ở đâu có trí tuệ, thiền định, kham nhẫn thì ở đó có hỉ có lạc, có sướng thân, sướng tâm. Chỉ như vậy thôi.

Cứ thiện thì tạo ra hỉ lạc, mà ác nó làm ra khổ ưu. Mà cứ đi vòng vòng, vòng vòng, vòng vòng như vậy đó. Thì con chính là cái vòng vòng đó đó. Chứ Ngài không có nói rõ con là ai. Như vậy đây là trường hợp Ngài trả lời bằng cách phân tích. Đôi khi vì vấn đề phải được phân tích mới nói hết ý. Đôi khi phải phân tích chỉ vì người nghe quá đơn giản.

3. Paṭipucchābyākaraṇīyo: cách giải quyết nghi nan thứ 3 là hỏi ngược lại

Có nhiều khi mình trả lời dứt khoát, có nhiều khi mình phải phân tích, nhưng có khi mình phải hỏi ngược lại thôi. Ví dụ như thế này: tại sao mà mình không được sát sanh thì có trường hợp mình phải phân tích. Nhưng có trường hợp có người mà mình không cần phải nói mà mình chỉ cần hỏi ngược lại thôi. Tại sao mà con sát sanh và con có muốn ai giết con để mà giải trí hay để làm thực phẩm, nói chung là con có muốn ai giết con hay không. Thì tại sao con làm chuyện đó lên trên người khác. Chỉ hỏi ngược lại thôi: Hỏi chứ thưa thầy tại sao Phật cấm mình không được sát sanh hả thầy. Con thấy câu cá, săn bắn vui quá mà thầy. Con thấy hình như đồ ăn, thức uống phải cần tươi sống thì nó mới ngon tại sao Phật không cho sát sanh hả thầy. Mình chỉ cần hỏi ngược lại thôi, con có muốn cái thằng nào nó coi con là thức ăn rồi nó đẻ con ra nó giết hay không. Chỉ hỏi ngược lại là nó hiểu à.

Trong kinh nói là: hãy lấy mình làm ví dụ đi, mình có muốn ai làm mình như vậy hay không. Cho nên có trường hợp để mình giải quyết đó là mình chỉ hỏi ngược lại thôi. Thí dụ như: Bậc thượng trí chỉ cần câu tự hỏi này cũng đủ để chán đời. Ta sẽ làm gì, sống ra sao nếu tiếp tục có mặt ở đời thêm 1 tỷ năm nữa? Cái bậc thượng trí họ không có cần phải giải thích: thân này là bất tịnh, thân này là phù du. Mọi thứ tiền bạc, danh vọng, tình cảm chỉ là hư ảo. Vật ngoại thân đều là bóng công của sở. Mình không cần phải nói như vậy, chỉ cần hỏi ngược lại thôi.

Trong bộ phim Twilight có câu nói rất là hay. Chàng và nàng âu yếm nhau rồi chàng hỏi nàng như thế này: "Nếu mà ta có thể sống đời đời không chết thì ta sẽ làm gì hả em. Nếu mà đôi ta sống hoài không chết thì đôi ta sẽ làm gì." Câu nói đó rất là thông minh. Như ông Jean-Paul Sartre của Pháp có 1 câu đó là: "Đời sống chỉ là 1 quá trình buồn nôn thôi"(nausee). Nó chán phèo, nó tẻ nhạt, nó vô vị, nó không có ý nghĩa. Bởi vì ý nghĩa thật sự của đời sống là cái gì? Là đi làm, kiếm tiền về để sống. Sống để đi làm, kiếm tiền rồi để sống. Cứ như vậy mà cho đến hết đời.

Nếu có duyên may có công đức ta chết về trời sống chung quanh nào là tiên đồng, ngọc nữ, vàng bạc, bảo kim, quý thạch. Mà trên đó suốt mấy ngàn tỷ năm rồi sao? Cứ như vậy hoài, ăn rồi ôm nhau, cứ xà nẹo, xà nẹo vậy hoài. Nó bay vòng vòng, vòng vòng, vòng vòng vậy hoài hết tuổi thọ rớt cái đùng xuống đây. Mà cái thứ xà nẹo, hưởng thụ mấy tỷ năm kiểu đó xuống tới đây thì nó sao ta? Nó đoạ chứ nó làm sao.

Rồi tiếp tục nó làm con trùng, con dế, con ruồi, con muỗi. Ra ngoài biển nó làm con hào, con ốc hoặc nó làm ba cái thứ vi sinh, giáp sát ở ngoài đó thì các vị nghĩ sao? Bao nhiêu ngàn triệu tỷ ức kiếp nó cứ xà nẹo, xà nẹo rồi xà quân xà quân thì giờ nó làm ba cái thứ vi sinh(là cái loài lúc chút, lúc chút). Mà tôi nói cho quý vị biết nha, đoạ địa ngục thấy là ngán lắm rồi, chứ mà mấy cái loài này nó cũng gớm lắm. Như mấy con trùng chỉ, nó chưa tới mức vi sinh mà mình nhìn đã ón rồi. Nó làm 1 nùi giống như bánh hỏi vậy đó, màu hồng hồng, làm chừng 3 hay 5 kí lô mà ở dưới cống. Mà nó cứ quần quýt, quện chặt lấy nhau trong cái nước cống mà tôi không biết cái cơ hội nào mà nó được trôi lên. Mà tôi cũng chẳng biết nó được mấy căn trong 6 căn nữa. Nó sống nhờ vào khả năng hấp thụ dưỡng tố trong nước cống đó. Mà nó cứ xà nẹo, xà nẹo 1 nùi vài kí vài kí. Mà tôi nhìn nó hoặc là lúc mùa mưa ở nông thôn, có cái con mù mắt hay con gì đó mà nó làm mấy trăm triệu con làm 1 nùi nó di chuyển trong gió. Tôi nhìn không biết bao nhiêu con mà tôi nghĩ trời đất ơi cái này chắc nguyên 1 thành phố nó dờn vô trong đây nè.

Cho nên bậc thượng trí khi giải quyết vấn đề có nhiều cách giải quyết. Có trường hợp tự họ đi tìm câu trả lời. Có trường hợp hỏi ngược lại họ là xong. Tại sao ta không làm việc đó cho người khác? bởi vì ta có muốn người khác làm việc đó lên người ta hay không? Hoặc ta tự hỏi lòng mình 1 câu: nếu cuộc sống cứ như vậy mà đi tới thì ta sẽ về đâu vậy. Và thế giới này sẽ như thế nào.?

Các vị tướng tượng đi giả dụ như những lời hứa của các chính khách là có thiệt, lời hứa của các nhà khoa học là có thiệt. Nếu ước mơ của các nhà văn, nhà thơ, thi sỹ là có thiệt. Thì cả thế giới này nó thành thiên đường. Mọi người sống hoài không chết thì thế giới này sẽ đi về đâu. Nó cứ là vàng ngọc, bảo kim, quý thạch, trắng thanh, gió mát, những đồng cỏ rồi ở đó có những bày nai hiền tung tăng. Muôn thú có trẻ em nô đùa, người lớn thì yêu đương. Cuộc sống tràn đầy hi vọng, không có đói, không có khát, không có bệnh hoạn, không có nhà thương, không có nhà tù. Các vị tướng tượng nghe thì nó đã thiệt nhưng nếu là bậc thượng trí thì sao? người ta sẽ đặt vấn đề chứ? Nó sẽ đi về đâu.

Tôi biết khi tôi thế này trong room quý vị nên chuẩn bị 1 thùng đá để chọi tui nha. Nhưng đó là vì tôi từ vì đạo, tôi phải nói thiệt. Nếu chỉ riêng chuyện ăn mà mình không đói, không thèm lấy gì ngon. Cái này chưa bị ném đá đâu, cái này mới bị ném nê. Không có gì nó chán cho bằng cứ khur khur 1 kiểu như vậy không có biến động. Nó chán ở cái chỗ là không thể nào nó vui. Cuộc sống nó phải có sóng gió quý vị à. Và tui nói không có cái gì nó nản cho bằng tôi nhìn mấy cặp vợ chồng già tôi nghĩ rằng: tại sao mà người ta ngoại tình? Là vì nó chán. Cái nhà nó chán thì người ta mới đổi nhà, bán nhà. Cái xe cũng vậy và cái người cũng vậy... Vì nó chán. Khổ thay cho những kẻ chung tình mặc dù đáng nguyên rủa thay cho những kẻ bạc tình. Chính vì 2 cái này nó làm nên cái mà ta gọi là bể khổ. Các vị tướng tượng mấy chục năm trời cái mặt mệt đó mà mình gặp hoài các vị nghĩ có nản hay không? Có bao nhiêu kẻ tri kỷ, tri âm mà mình phải đẩy họ qua lề cuộc đời của mình để mà mình vui đầu vào 1 người nó không có đáng đâu.

Nhưng mà quý vị tướng tượng nếu mà mình lẳng xăng, bắt cá 2 tay hoặc 1 tay bắt 2 con cá thì các vị tướng tượng thế giới này nó loạn ra làm sao. Đứng, cho nên bây giờ nói cỡ nào cũng nản hết. Đừng có nói với tôi là răng long tóc bạc, trăm năm hạnh phúc, sắc cầm hảo hợp, loan phụng hoà minh. Cái đó là tào lao, cái đó là ba xạo. Chứ mà nếu các vị bình tâm, tĩnh trí 1 chút các vị thấy chung tình đi. Chung tình nó được cái gì? Thế giới bao nhiêu thứ, muôn màu muôn vẻ, thiên hình vạn trạng, đúc cái đầu vô cho 1 mối tình không ra chi thì cũng nản. Mà mình sống như 1 con thú, nay con đực này, mai con cái kia thì còn cái gì là thế giới con người nữa. Cũng chán! Chính vì những câu tự hỏi này cho nên người hiền trí mới giải quyết được rất nhiều vấn đề.

- Như vậy cách thứ nhất là người hiền trí trả lời bằng cách dứt khoát, có hay không, nên hay không, yes hay no.

- Cách trả lời thứ hai là người hiền trí ở đời đôi lúc có cách trả lời vấn đề mình phải phân tích. Mình phân tích vì đôi khi vấn đề nó cần phân tích, và đôi vì không phân tích thì cái đối tượng kia không có hiểu.

- Cách trả lời thứ ba là người hiền trí hỏi ngược lại với người hỏi hoặc hỏi ngược lại với chính mình. Có nhiều khi chưa thấy câu hỏi chưa thấy câu trả lời. Chỉ cần hỏi ngược lại là nó lòi ra câu trả lời.

4. Thapanīya: trả lời bằng cách để sang một bên không nói đến nữa. Vì Có 2 cách giải quyết thắc mắc:

- Đi tìm lời giải đáp

- Không nghĩ đến nó nữa .

Ví dụ như: món đồ đó nó mới vừa mất, mình để ở đâu ta, mình ráng mình moi óc để mình tìm. Nhưng nếu mình tìm quá thời gian nào đó, thí dụ như có những món đồ trong vòng 1 tuần là nó đã hư rồi. Mình tìm nó đã 1 tuần mà không có thì mình bỏ nó sang 1 bên không thèm nhớ tới nó nữa, nhớ tới nó chỉ thêm hại thôi. Hoặc là 1 cuộc tình đã vỡ mà mình cứ thắc mắc, mình cứ nghĩ về người xưa. Mình không biết người xưa đã nghĩ gì về mình mà tại sao cái buổi chiều mưa đó, họ đành lòng, họ cam tâm mà họ bỏ mình họ đi. Họ rũ áo ra đi không 1 lời từ biệt, không nói 1 lời gì dù chỉ 1 lời chẳng đáng chi. Tại sao ta phải tưởng tiếc chi cái mà không còn kịp để giải quyết nữa. Cái lời đáp lúc bây giờ nó không còn cần thiết nữa. Trong trường hợp đó thì để nó qua 1 bên.

Thay vì hỏi ai đã bắn tôi, thì cái chuyện trước mắt là phải đi tới bệnh viện cấp cứu ngay bây giờ. Cái đó là kinh nói chứ không phải tôi nói. Trong Kinh Đức Phật Ngài dạy rằng: "Có nhiều câu hỏi ở đời này các tỳ kheo, có nhiều vấn đề ở đời phải được xem là tung tích của người bắn mình. Chuyện quan trọng ở đây là làm sao sơ cứu và cấp cứu." Chứ còn giờ đó còn đi tìm hiểu cái người đó là sao là sao.

Hoặc là bây giờ mình bị trượt té bị gãy chân. Chuyện đầu tiên là giải quyết cái chân gãy đó. Còn cái lý do tại sao hôm nay mình bị trượt, rồi chỗ đó, cái thế đất đó ra làm sao, do bữa đó bị mưa, hay khúc cây bị gãy, tảng đá bị trôi... Ngay lúc này không phải là lúc để mình trả lời nó mà ngay lúc này là mình phải giải quyết cái chân gãy của mình.

Đức Phật Ngài dạy rằng: Trong cuộc đời này không có chuyện gì quan trọng hơn chuyện tu hành giải thoát. Cho nên có nhiều câu hỏi nó không có lợi ích cho chuyện tu hành thì mình bỏ nó sang 1 bên. Có những câu hỏi mà có trả lời cũng không đi đến đâu, hoặc đó là câu hỏi vô nghiệm. Cả 2 trường hợp đều nên để qua một bên.

Ví dụ như: con gà nó có trước cái trứng hay cái trứng nó có trước con gà. Nếu mà mình có tìm ra câu trả lời chính xác thì để làm cái gì? Ví dụ như các vị thử liếc ra ngoài vườn của quý vị nếu quý vị đang ngồi trong 1 căn nhà có vườn. Nếu bây giờ quý vị biết chính xác ngoài vườn hiện đang có bao nhiêu con trùng, bao nhiêu con kiến trong diện tích bao nhiêu đó. Thì cái biết đó nó có lợi ích gì không? Biết để làm cái gì? Cho nên trường hợp 1 là có những câu hỏi mà câu trả lời không đi đến đâu là như vậy đó.

Thứ hai là vô nghiệm, có nghĩa là nó không thể nào có đáp số hết. Ví dụ hỏi là biên giới tận cùng của vũ trụ là cái gì? Đây là câu hỏi mà đừng hòng có câu trả lời. Lát nữa đây chúng ta sẽ học tới bài kinh này. Là giờ chúng ta tụng toàn mấy bài kinh là tinh hoa Phật Pháp không à. Cho nên mình hỏi hết địa cầu này, hết bầu khí quyển này, hết thái dương hệ này, sang đến thái dương hệ khác. Ngoài 1000 tỷ cái thái dương hệ này, rồi đến 1000 tỷ thái dương hệ khác. Rồi xin hỏi đến chỗ nào là điểm dừng. Đây là câu hỏi vô nghiệm, giống như trong toán có đề toán vô nghiệm là nó không thể nào có câu trả lời hết.

Cho nên có những câu hỏi phải để nó qua 1 bên, hoặc bản thân nó là vô ích. Ở đây liếc qua mặt giấy ta thấy có 4 cách trả lời câu hỏi thôi nhưng nếu theo trong kinh thì nó sâu thẳm. Đó là:

- Có những vấn đề ta phải trả lời bằng cách dứt khoát.
- Có những vấn đề ta phải trả lời bằng cách phân tích.
- Có những vấn đề ta phải trả lời bằng cách hỏi ngược lại với mình (nếu đó là thắc mắc của mình, tự mình giải đáp cho mình) hoặc nếu là thắc mắc của người ta thì mình hỏi ngược lại người ta. Nói chung là câu hỏi ngược lại.
- Có những vấn đề ta phải trả lời bằng cách để qua 1 bên, không nhắc đến nó nữa vì : thứ nhất là câu hỏi vô nghiệm, thứ hai là có trả lời cũng không đi đến đâu mất thời gian cho cả đôi bên.

Tôi xin nhắc lại 1 lần nữa đó là câu nói vô cùng và vô cùng quan trọng, thậm chí là bậc nhất trong đạo, trong giáo lý, trong lý tưởng tu hành của chúng ta. Đó là:

Một khi anh không chịu thấy rằng cái sự có mặt của tất cả chúng sanh trong đời này. Dù ở hoàn cảnh, điều kiện, tình trạng, môi trường nào cũng thấy đều là khổ. Thì anh đừng có nói với tôi bất cứ chuyện gì về Phật Pháp nữa hết. Bởi vì chúng ta không có duyên và cơ hội đâu. Bởi vì Đạo Phật, lời Phật là chỉ dành cho người nào có khả năng nhìn thấy hoặc chất nhận được sự thật này. Đó là mọi hiện hữu ở đời là khổ. Khi mà họ hiểu cái này rồi thì họ sẽ hiểu có vô vàn vấn đề, vô vàn sự kiện mà mình không cần thiết để tâm tới. Là bởi vì: đời là khổ mà, kẻ thắc mắc nhiều bởi vì họ chưa thấy ra cái gì thật sự là đáng để thắc mắc. Cái người thật sự cầu cái đạo giải thoát thì ý thức, nhận thức được rằng đời này là khổ thì cái thắc mắc của họ nó gọn hơn nhiều lắm. Bởi vì họ không nghĩ đến cái gì liên quan trực tiếp hay gián tiếp đến con đường giải thoát. Chúng ta chỉ dốc hết toàn lực, điều kiện, thời gian, vật chất, tinh thần mình có để lo cho cái chuyện tu học giải thoát sanh tử mà thôi. Chứ mà mình còn quẫn còn rảnh quá, như bữa hôm tôi nói đùa Tu-đờ-hoàn là người ta là thánh thiện, còn mình là kiêu tuờ quờ vì chúng ta rảnh suốt. Vì rảnh nên chúng ta mới nói cái điều tào lao, nghĩ cái điều tào lao và làm cái chuyện tào lao.

Tiếp theo là (III) Kinh (43) Phần Nộ (1)

Ở đây có 1 chuyện mà bà con bắt buộc phải biết đó là trong tiếng Pali có chữ Guru, cái chữ Garu nó đồng nghĩa với chữ Guru. Garu là sư phụ, ông thầy là người mình phải xem nặng, coi trọng vì không có thầy mình không biết gì, thầy ở đây gồm cả những người thua kém mình, miễn là có cái để mình học. Chữ garavo là sự tôn kính, vốn cùng gốc với 2 chữ garu, guru. Garavo ở đây ngoài nghĩa tôn kính, còn có nghĩa là xem nặng, coi trọng. Ví dụ như: đừng có xem nặng tiền bạc quá...Bên tiếng tàu có chữ trọng thị có nghĩa là xem nặng hay coi trọng chuyện gì đó.

Trong kinh này 4 trường hợp, tất cả 4 #điều này nằm trong chữ cung kính của bài kinh này.

1. Xem nặng cảm xúc cá nhân chứ không xem nặng chánh pháp. Ở đây dịch là phần nộ nghe nó kỳ lắm. Cảm xúc cá nhân ở đây gồm: thích, ghét, buồn, vui.

2. Xem trọng thị phi coi nhẹ chánh pháp: tức là mình đang đúng mà nghe người ta chửi quá tự làm mất lập trường. Hoặc mình đang sai bét mà thấy đệ tử nó rần rần nó khen quá, thì thừa thắng xông lên. Cả hai cái đều trật hết bởi vì nó đều nằm trong cái gọi là dèm pha

3. Xem nặng vật chất, xem nhẹ chánh pháp.

4. Xem nặng quyền lực và uy tín. Lợi dưỡng ở đây phải hiểu là lợi ích vật chất, cung kính ở đây được hiểu là Danh (uy tín, quyền lực, tiếng tăm, chức vụ).

Ngài nói rằng nếu 1 người mà cầu đạo giải thoát lại không biết phân nặng nhẹ, thì đạo nghiệp tiêu tán. Đức Phật đã từng dạy thế này: "Con ngựa dù có chạy nhanh cỡ mấy nhưng nếu có thai là chạy chậm ngay; buồng chuối sẽ giết cây chuối; bông tre giết cây tre, danh lợi giết kẻ thiếu trí." Sự thành công về danh lợi chính là tử khí của một người.

Trái mít chỉ cần nghe nó thơm là cuộc đời nó đã kết thúc. Một cái hoa mà chỉ nở hàm tếu thì mình còn biết nó còn hơi lâu lâu chứ mà nó đã nở bung béc là biết bông này sắp lên đường. Trái mít nó thơm thì mùi thơm chính là tử khí báo cho nó sắp chết. Mình cũng vậy khi mà cháu nội mình sắp ra trường, mình bắt đầu có của ăn của để, có khả năng đi du lịch, tiêu xài thoải mái thì cũng là lúc mình sắp xong rồi. Tôi không cần biết người đó bao nhiêu tuổi, chỉ cần biết người đó về gia đạo là Kiện Toàn Chu Tất, Tinh Tươm Chính Chu, không có gì phải than phiền. Có tiếng tăm xã hội, học vị, có tiền bạc, gia đạo như ý. Tôi chỉ nghe chừng đó là tôi biết cái tên đó sắp đi rồi. Tôi hứa luôn. Tại vì không thể nào dưới 50 mà người này cuộc đời nó tròn trịa hết á. Tôi nghe nói thôi, chỉ cần nghe người đó được bao nhiêu danh lợi là tôi biết xong, sắp đi rồi. Bởi vì phải cuối đời người ta mới có được thứ này thứ kia. Quý vị tin tôi đi, cái này phải tin.

Cho nên chính Thành Tựu của quý vị nó chính là Tử khí của quý vị đó. Ở đây Ngài nói rằng khi nào mà vị Tỷ kheo còn quá coi nặng cảm xúc cá nhân mà coi nhẹ chánh pháp, coi nặng thị phi dư luận mà coi nhẹ chánh pháp là chết. Ngày nào mà vị tỷ kheo hoặc người tu Phật nói chung, có tóc hoặc không có tóc mà coi nặng danh lợi là coi như xong.

Sẵn ở đây tôi nói luôn, cái này là ném đá đã nè, ném đá mỗi tay mà tôi cũng né không kịp luôn nè. Tôi có để ý 1 chuyện rất là kỳ quái và vô cùng đáng tiếc, đáng buồn đó là. Không ít người buổi đầu đang có lý tưởng, có đạo tâm ngon lành, dùng 1 phút chỉ cần họ gặp cái điều kiện thuận lợi về Danh về Lợi họ sẽ hư ngay đầu họ đang làm việc đạo, 1 người cư sĩ. Đang rất mực dễ thương, tự nhiên giao cho họ 1 trách nhiệm nào đó, có mùi tanh tanh của danh của lợi là vài bữa lòi cái đuôi phàm tâm ra ngay. Kì như vậy, bởi vì phàm phu nó là như vậy đó quý vị biết không? Nó đang dễ thương như vậy mà thí dụ ai đó giao họ trách nhiệm gì là ít bữa bắt đầu có dấu hiệu: của tôi và tôi là. Ở đâu có dấu hiệu của tôi và tôi là, là ở đó nó bốc mùi nó tanh.

Cho nên ở đây Ngài dạy rằng phải biết phân biệt cái gì cần xem nặng, cái gì cần xem nhẹ. Và tôi không biết nói bao nhiêu lần trên đời này có nhiều người đáng để mình nhìn mà họ không đáng để mình nghe. Có nhiều người trên đời này có nhiều thứ đáng để mình nghe nhưng mà bản thân họ không đáng để mình nhìn. Mà cũng có nhiều người đáng để mình nhìn và cũng đáng để mình nghe. Và cũng có những người không đáng để mình nghe cũng không đáng để mình nhìn. Như vậy là làm sao? là ở chỗ mình biết coi nặng coi nhẹ. Đời sống này trong đạo và ngoài đời anh chỉ cần 2 khả năng này thôi: biết cái gì là nặng, biết cái gì là nhẹ.

Nhiều lần tôi nói tôi đi vào siêu thị của Mỹ, Châu Âu nè. Tôi gặp cánh cửa nó để chữ Pull và Push. Tôi tự nhiên tôi đắc đạo ngay cái cửa đó luôn. Pull là kéo mà Push là đẩy, có nhiều chuyện, nhiều lúc trong cuộc đời này nè mình nên biết cái gì nên đẩy ra và cái gì nên kéo vào. Mà làm sao chúng

ta làm được chuyện đó, là bởi vì ta biết cái gì là nặng và cái gì là nhẹ. Biết coi nặng cái gì, biết coi nhẹ cái gì. Biết cái gì là quan trọng biết cái gì là không quan trọng. Biết lúc nào là quan trọng cái nào, và biết lúc nào là nên coi nhẹ cái nào. Cho nên bài kinh này ta thấy, đọc sơ qua trên mặt giấy thì hình như cũng không có gì. Nhưng mà sâu thăm thăm, dò không đến bờ mà lợi không đến đáy.

Tiếp theo là (V) Kinh (45) Rohitassa (1)

Ông thiên tử Rohitassa trong kinh nói ông là 1 vị Phạm Thiên. Có 1 đêm ông xuống hầu Phật, ông kể cho Phật nghe câu chuyện xưa. Kể ở đây có nhiều trường hợp, kể là vì người nghe họ không biết nên mình kể. Còn cái trường hợp này là ông xuống kể cho Phật nghe nhưng ông biết điều này là Phật biết rồi. Nhưng mà ông muốn thừa chuyện thì ông cứ thừa.

Tôi nhớ bên Chúa có 1 câu chuyện như thế này: "Không ai có thể chọc cười chúa trời, chỉ có cách duy nhất khiến Ngài phải cười là nói cho Ngài những dự tính của ta." Tại sao mình kể cho Ngài nghe những dự tính của mình mà Ngài cười? Bởi vì theo đạo Chúa thì Chúa Trời là người tạo ra muôn loài. Mà bây giờ Chúa nghĩ thẳng này coi mình là cái gì mà nó kể cho mình nghe những dự tính. Giống như mình là ông nội mà nhìn đứa cháu nội 4 tuổi nó kể cho mình nghe dự tính của nó chiều nay đó. Mình không có nín cười được. Quý vị tưởng tượng đi, mình là ông nội của nó. Nấu ăn, tắm rửa, dắt nó đi chơi, dọn dẹp nhà cửa, ru nó ngủ... cũng là mình. Mình là ông già của ba nó, ba nó mà mình còn coi là con thì huống gì nó. Mới 4 tuổi mà nó ngời bi bô kể cho mình nghe dự tính cái gì cái gì thì làm sao mà mình nín cười được quý vị biết không?

Đối với vị Chánh Đẳng Giác, Ngài không phải là Đức Chúa Trời, Người không phải là Người tạo ra muôn loài nhưng mà Ngài không có cái gì mà Ngài không biết. Cho nên ông này kể cho Ngài nghe, nghĩa là ông chỉ trình cho Ngài. Ông biết rằng ông chưa nói là Ngài đã biết rồi.

Ông nói: "Bạch Thế Tôn, ngày xưa con có 1 kiếp con có thần thông. Còn từng có cái ý muốn đi tìm tận cùng của vũ trụ bằng cách là con dùng thần thông con đi chuyển. Nhưng mà con chỉ đủ thời gian để mà bệnh, mà chết chứ con không thể đủ thời gian để đi đến tận cùng của thế giới."

Câu trả lời của Đức Phật thế này: " Không thể dùng cách đi của vật chất (đôi chân của mình hay phương tiện nào đó) để đi đến tận cùng của thế giới. Nhưng không có được những bước đi tinh thần thì không thể hiểu được thế giới và càng không thể giải thoát khỏi nó."

Có 2 khía cạnh phải biết khi nhìn về thế giới: là bản chất và hiện tượng.

Bản chất gồm: đất, nước, lửa, gió, hư không và tâm thức. Sáu thứ này tùy duyên, tùy điều kiện thuận lợi mà nó lớn mạnh, tồn tại, phân hủy, băng hoại và biến mất. Về bản chất thì thế giới này như vậy dầu thiện, ác, buồn, vui cũng đều là do duyên mà có. Và nó có mặt trong sự biến đổi không ngừng rồi sau đó nó cũng phải kết thúc, để nhường chỗ cho cái mới, có thể tương tự hay khác biệt nhưng vẫn đi theo lối mòn ấy. Có nghĩa là do duyên mà có, có rồi phải mất, đó là nó xét về bản chất. Xét về bản chất thì tất cả những gì ta thích, ta ghét nó đều y cứ trên cái giả hợp, giả lập.

Ví dụ như: Tại sao con đòi nó thích ăn phân, nó thích ăn đồ dơ. Là tại vì cái cảnh giới của nó do cái nghiệp quá khứ đẩy nó vào cảnh giới đó. Nó phải sống trong đó thì tự nhiên nó phải thích, nếu nó không thích thì nó chết sao. Chính cái nghiệp đẩy nó vào đó, và chính cái nghiệp khiến cho nó thích cái đó để cho nó tiếp tục sống trong cái chỗ hôi, thúi, bất tịnh.

Tại sao ta cũng là con người mà có kẻ thích phấn son, quần là áo lụa, thích được cung chiều, vượt ve, nhẹ nhàng, môn trốn? Vì chúng ta là đàn bà. Vì sao cũng là con người mà chúng ta thích hùng mạnh, cơ bắp, mạo hiểm, thích làm người hùng, thích làm bóng tùng quân, che chở, gồng gánh cuộc đời của người khác. Tại sao? Vì chúng ta là cái thẳng đực. Chính cái duyên nghiệp đẩy cho ta làm nam thì ta phải như vậy. Hễ làm nam là phải thích nữ, mà hễ làm nữ thì phải thích nam. Mà mình mang thân nhân loại nên mình muốn ăn, muốn uống, muốn nằm, ngồi, mát, ấm, êm, mịn... Vì sao? Vì chúng ta là con người. Chứ nếu chúng ta là con ốc, con trùng thì nó đâu có nhu cầu đó đâu quý vị. Con ốc con trùng nó làm gì có nhu cầu quần là áo lụa, ăn ngon mặc đẹp. Làm gì có nhu cầu mặt mũi, sĩ diện trong xã hội, trong thiên hạ, trong bàn dân...Đâu có có. Nhưng mà vì cái duyên nghiệp, nó đẩy mình vô cảnh giới nào thì mình mới thích cái này, cái kia. Mà hễ có thích thì có ghét. Cho nên xét về bản chất của thế giới là sao? Là mọi thứ do duyên mà có, có rồi phải mất. Đó là xét về bản chất.

Còn xét về hiện tượng là sao? Đó là: mập, ốm, cao, thấp, già, trẻ, trắng, đen, nam, nữ, núi non, kinh rạch, sông ngòi, đại dương, biển cả, rừng thẳm, hoang đảo....

Thì thế giới này nó chỉ có 2 cái là bản chất và hiện tượng thôi.

Nếu mà mình dùng cái bước chân vật chất của mình, mình dùng cái hình hài này để đo chiều dài, chiều rộng của thế giới thì không được. Tuy nhiên chúng ta hoàn toàn có thể dùng cái đầu của mình để hiểu về thế giới. Không thể dùng chân đi đến tận cùng cõi đời, nhưng nếu không hiểu được bản chất và hiện tượng của cuộc đời thì ta không thể giải thoát khỏi nó. Tôi nhắc lại: "Ta không thể dùng cái chân để chinh phục vũ trụ, nhưng nếu không hiểu được vũ trụ thì đừng hòng mà giải thoát khỏi nó."

Đây là toàn bộ nội dung 2 bài kinh. Càng lúc tôi càng xiết gọn lại: Ta không thể nào dùng chân để đi bộ tới tận cùng của thế giới, nhưng ta cũng không thể nào mù tịt về thế giới mà lại có thể giải thoát khỏi nó. Nói vậy có nghĩa là: Ta cần phải có những bước đi tinh thần. Bước đi tinh thần ở đây là gì? Đó là biết rõ 2 khía cạnh: bản chất và hiện tượng. Có nghĩa là chân đế và tục đế của thế giới, của cái gọi là chúng sanh.

Sẵn đây tôi nói luôn, có nhiều người có đạo tâm, đi giới thiệu Phật Pháp cho người ta. Người ta mới là chân ướt chân ráo mà đê người ta xuống. Bắt người ta phải nghe chữ chân đế và tục đế là người ta phải le lưỡi chết liền. Là vì nó có hiểu cái gì đâu. Làm ơn mai một, có những trường hợp mình không nói chân đế và tục đế mà mình phải nói là bản chất và hiện tượng. Khi mình là Phật tử có tóc mà mình đi nói cho chồng, cho vợ mình thì làm ơn né mấy cái từ chuyên môn là nó nghe nó không hiểu. Mình nói ờ thì ra, cái này trong đạo mình gọi là vậy đó. Nhưng mà ngoài đời thì được gọi là bản chất và hiện tượng. Giống như chữ nhân quả trong đạo Phật mình nó chính là tác động và phản ứng. Tác động là nhân, phản ứng là quả. Nó chỉ là cái lực tác động và cái quả phản ứng vậy thôi. Ví dụ trong phòng thí nghiệm, 2 cái đó phản ứng với nhau nó nổ cái bùm, xì khói, cái mặt đen thui đó là phản ứng đó.

Cho nên nhân chính là tác động mà quả chính là phản ứng. Nếu ta không hiểu cái này thì coi như đi chết đi. Bởi vì ta không thể nào dùng đôi chân vật chất, đôi mắt vật chất, dùng tốc độ vật chất là tốc độ ánh sáng 300.000 km/giây. Không thể dùng 3 cái này để tìm hiểu thế giới. Bởi vì thế giới này nó không thể nào mà mình có thể cân, đong, đo, đếm bằng các phương tiện vật chất. Tuy nhiên nếu về mặt tinh thần mà chúng ta không hiểu nó thì chúng ta không thể nào giải thoát khỏi nó. Ta không thể lấy mắt thịt thấy hết thế giới nhưng cũng không thể giải thoát nếu không có cặp mắt trí tuệ để nhìn thấu suốt nó.

Tiếp theo (VII) Kinh (47) Rất Xa Xăm.

Đức Phật nói: cái khoảng cách thời gian và không gian đôi khi rất là xa. Điểm này đến điểm khác, lúc này đến lúc khác. Ví dụ như: khoảng cách về thời gian vài tỷ năm xa lắm chứ, khoảng cách về không gian vài tỷ km là xa lắm chứ. Ở đây trong room chúng ta cũng là người hiện đại chúng ta biết đại khái thế này là: Cả mặt trăng, mặt trời, trái đất đều có những quỹ đạo riêng. Chữ xa gần ở đây là Đức Thế Tôn nói theo văn minh của thời đó. Cái gì ngài cũng biết nhưng vì ngài phải nói theo văn minh của thời đó thôi.

Chúng ta thấy cái mốc của mặt trăng mặt trời, 1 vòng quay của trái đất xung quanh mặt trời là 24 giờ đồng hồ. Thì từ lúc mặt trời mọc tới lúc mặt trời lặn là 1 vòng của trái đất, Ngài nói xa là xa như vậy. Nhưng đem so với tất cả khoảng cách xa xôi nhất thì cái khoảng cách của pháp thiện và pháp ác còn xa hơn rất nhiều. Ví dụ như nói về thời gian đi, khoảng cách mình thấy lâu nhiều khi 1 năm là đã xa, 10 năm đã là xa, 1 tỷ năm mới là xa...tùy. Nhưng mà đã là không gian hay khoảng cách thời gian thì không có khoảng cách nào qua khoảng cách pháp thiện và pháp ác hết. Mặc dù mình thấy trong tâm 1 người, cũng là con người đó mà hồi nãy thiện bây giờ ác. Mình nghĩ nó gần nhưng mà không phải. Cái thiện đưa ta về 1 nơi hoàn toàn đối lập với cái ác. Khoảng cách ấy gồm cả khoảng cách vật lý và tâm lý, thời gian và không gian.

Các vị thấy không? Devadatda, ngày xưa từng có kiếp là bạn chí thân với bồ tát Thích Ca Mâu Ni. Mà chỉ vì 1 mối tị hiềm oan trái nhỏ xíu xiu xiu. Hai người đi buôn đồ đồng nát, ve chai. Devadatda đi đến túp lều nát ven sông, ông thấy 2 bà cháu coi như là rách nát ở đó. Họ không có gạo ăn, không có áo để mặc thì gặp ông. Ông hỏi nhà có đồ cũ gì bán không để ông mua. Thì 2 bà cháu vào lục lục

nói, trời đất ơi tui nghèo quá áo cũ còn không có mặc lấy gì có bán. Nhưng mà thôi có cái mâm này nè. Mâm này lâu quá, mà nặng quá không xài thì thôi ông muốn cho bao nhiêu thì ông cho. Thì ông Devadatda lấy cái móng tay khều khều thì biết đây là cái mâm vàng, trọng lượng đó mà độ cứng mềm đó, mà chỗ trầy nó ra màu đó thì tổng cộng 3 cái này lại thì nó là vàng chứ không có gì hết. Nhưng vì ông quá tham, quá ác đi. Cho nên ông mới nói, ôi thôi cái này 3 xu 4 cắt chứ có bao nhiêu. Thì ông đưa ra số tiền rất là nhỏ thì 2 bà cháu không đành bán, vì ít ra nó cũng là cái mâm tròn trịa. Nhìn nó cũng dày, cũng nặng nhìn nó cũng hơi ngộ ngộ mà cho bèo quá. Thì 2 bà cháu mới cắt, thôi ông cho bèo quá không đủ ăn kẹo. Ba giây sau ông này đi mất thì Bồ Tát tới. Bồ Tát gánh hàng tới và rao ai có đồ cũ gì cần bán không. Thì 2 bà cháu tiếp tục cầm cái mâm ra bán. Bồ Tát cầm cái mâm lên, liếc mắt qua thì ngài biết đây là thứ dữ rồi. Bồ Tát mới nói, toàn bộ những thứ trên người của tôi, tiền bạc gom luôn 2 gánh hàng này cũng không đủ trả cái mâm này đâu, vì mâm này là mâm vàng.

Hai bà cháu mừng quá, nhà cửa neo đơn mà một phần lại thương cái người này thật thà nên 2 bà cháu bảo ông có bao nhiêu cứ cho đi tôi cũng mừng lắm. Bồ tát đưa tất cả mọi thứ trên người (tiền bạc, tất cả đồ đạc) chỉ giữ lại bồ đồ rồi cầm cái mâm đi. Thì bồ tát mới leo lên thuyền đi giữa sông thì Devadatda mới quay lại túp lều hỏi nãy hỏi 2 bà cháu. Nãy ông chỉ diễn thôi, có nghĩa là con người nó dở như vậy đó, nó tham mà nó gian, nó trời ơi như vậy. Ông quay trở lại ông hỏi 2 bà cháu ông nói thôi đưa mâm đây tôi cho 3 mớ mua gạo ăn. Thì lúc này 2 bà cháu mới khí thế đứng lên xĩa xối, mặt ông quá gian, ông biết cái mâm đó là mâm vàng không? Ông biết chứ đúng không? Mà ông ve chai đi tới sau ông lột hết trên đầu xuống tới dưới, có đôi dép lão cũ xì ông cũng để lại đây nữa. Ông chỉ xách cái mâm thôi, vì ông nói cái mâm vàng. Còn cái mặt của ông quá gian đi, giờ người ta có mâm vàng về người ta đòi đòi luôn rồi.

Thì lúc đó ông điên lên, ông tiếc cái mâm. Ông liệng cái gánh đồ đó ông chạy đi trong cơn đau mê muội đó. Không còn biết trời đất gì, ông vừa đi vừa kêu tên Bồ Tát. Thì ông ra tới nơi thì cái thuyền đó đã đi xa rồi. Bồ Tát đâu còn cái cơ gì để quay lại. Bồ Tát biết ông này đang điên vì cơn tiếc của, đang phát cuồng thì làm sao chứ. Thì ngay bên sông đó ông Devadatda thề. Ông nói: " nếu còn có kiếp sau thì đời đời kiếp kiếp gặp nó ở đâu thì xử ở đó."

Kể từ điều đó, niềm oan trái đó mà ông cũng đâu phải tâm thường, ông cũng là người tu hành giải thoát. Ông cũng là người cầu sanh tử, cũng oải mệt trầm luân, cũng tu hành để cầu làm đạo giác mà nhưng vì cái niềm oan trái đó, hễ không gặp bồ tát thì ông tu. Mà ông gặp Bồ Tát là ông làm bao nhiêu chuyện gian ác và cuối cùng khi bồ tát thành phật rồi thì khoảng cách giữa 2 người. Lấy mắt mà nhìn thì gần lắm, nhưng mà khi ông làm quá nhiều ác nghiệp với bồ tát là thì sao ta? Ông bị đọa. Ngài sống đến 80 tuổi thì Ngài tịch, không còn tái sanh luân hồi nữa. Vĩnh viễn không còn ai gặp lại ngài nữa. Ông devadatda bây giờ chìm sâu trong địa ngục, sống hết kiếp đọa này rồi ông trôi lên thì ông phải thêm 100 ngàn đại kiếp nữa ông mới đắc quả đạo giác. Trên không thấy, dưới không trò, do ác nghiệp nhiều đời mà hình dáng ông thì rất khó coi, như 1 bộ xương biết đi vậy. Mở miệng thì thúi toàn vùng, ông chỉ sống được có 7 ngày rồi phải niết bàn, phải viên tịch. Có nghĩa bao nhiêu kiếp tu hành mà cuối cùng cũng kết thúc mà nó ngậm ngùi như vậy.

Cho nên khi mình sống ác và sống thiện, thì nơi chốn thiện ác đưa mình về nó xa cách nghìn trùng viễn xứ về cả không gian thời gian, về cả tinh thần lẫn vật chất là như vậy đó.

Cho nên khi mình sống ác và sống thiện, thì nơi chốn thiện ác đưa mình về nó xa cách ngàn trùng viễn xứ về cả không gian thời gian, về cả tinh thần lẫn vật chất là như vậy đó. Có nghĩa là người ta niết bàn lâu rồi, lẽ ra nếu mình đang hoàng là mình cũng đã đi rồi. Nhưng mà chưa mình còn phải bị đọa tiếp nha.

- Pháp thiện satadhamma ở đây ám chỉ cho 37 pháp bồ đề (tứ niệm xứ, tứ như ý túc...)

- Pháp ác astadhamma ở đây ám chỉ cho 62 tà kiến, đó là nguồn gốc của tất cả bất thiện.

=> Tùy chỗ mà Phật nói cái nào là gốc phiền não, đôi khi là tham ái như khi giảng 4 đế. Khi giảng duyên khởi, ngài nói vô minh là gốc, có lúc Ngài nói tà kiến là gốc. Asatadhamma cả 3 thứ phiền não này thật ra không rời nhau.

Có nghĩa là 2 người ngồi gần nhau, nắm tay nhau, choàng vai nhau, thậm chí ôm nhau. Nhưng nếu 1 kẻ sống chìm sâu trong pháp bất thiện, 1 kẻ sống ở trong thiện pháp thì: chúng ta ngay tại chỗ đó,

ngay tại thời điểm đó chúng ta đã xa nhau ngàn trùng viễn xứ. Vì chính Đức Phật cũng dạy: " Một người nắm chéo y ta mà không hiểu lời ta, không thực hành theo lời ta thì cũng giống như là đang ở xa ta. Một người đang ở xa ta dù bao nhiêu ngàn dặm mà hiểu được lời ta, hành trì được lời ta thì cũng như đang ở bên cạnh ta." Có nghĩa là đi bên cạnh mà nắm được cái chéo y của Ngài đó. Đi gần chưa đủ mà còn nắm chéo y của Ngài nữa. Vậy mà chỉ cần không hiểu Ngài, không hành theo lời Ngài thì coi như là họ cũng cách xa Ngài biệt.

Quý vị không tin thì tôi nói thế này. Ví dụ như bây giờ: mình ngồi trên xe lửa, xe bus, trên máy bay, đi shopping, đi ngoài phố...mà đang đứng cạnh 1 người xa lạ nào đó. Nói về khoảng cách vật lý thì đúng, họ và mình chỉ cách nhau có 2 gang tay thôi. Nhưng mình không biết gì về họ hết, mình chưa từng biết mặt họ, mình không thương cũng không ghét họ. Tuy khoảng cách vật lý nó không xa thiệt, đúng. Nhưng chỉ cần trong lòng mình không có họ, thì dầu họ ở bên cạnh mình, hay họ ở ngoài ngàn dặm nó giống như nhau. Bởi vì mình không màng, không để ý đến họ.

Tôi xin nói thêm Đông Phương thì có Nhật, ngoài ra là chỉ có Âu Mỹ. Họ có nền văn hoá rất là lạ đó là: khi anh không phải là người quen của tôi, thì tôi không để ý chi đến sinh hoạt và tình trạng của anh. Nay tôi giảng ở Âu Mỹ thì đúng chứ ở Việt Nam nhiều người họ không có quen. Họ nói không, tôi cũng tò mò chẳng thèm ăn cái gì. Minh nghe cái mùi đó mình nghĩ bữa nay ăn cái món chung tương, khìa, phá lấu, hay canh khoai gì đó...là mình siêu soi. Âu Mỹ là đúng như vậy, ngồi gần mình 2 tác chỉ cần mình không quen họ là coi như họ không nhìn tới mình.

Còn riêng trường hợp trong room này thì mình cũng có thể nói thế này. Trong lòng ta không có nhau thì ta ở cạnh nhau gần hay xa không thành vấn đề. Đây là cách nói theo thế gian. Còn trong đạo khi mà chúng ta đã có khoảng cách về thiện ác, thì chúng ta có ngồi gần nhau chúng ta cũng không hiểu về nhau và mãi mãi không thuộc về nhau. Chúng ta phải cùng lý tưởng thì chúng ta mới có thể thấy nhau. Và nó có 1 sự trùng hợp rất là kỳ quái là vào ngay thời điểm này này, chúng ta sắp sửa chạm tới bài kinh Nakula.

Nakula là 1 đôi vợ chồng phải nói là tào khang, đáo vàng bậc nhất trong thời của Đức Phật. Một mùa thu lá bay khi 2 vợ chồng vào hầu Phật, thì ông chồng nói thế này. Bạch Thế Tôn, từ ngày con thấy nàng là con đang thương. Và từ lúc con thương nàng cho đến hôm nay. Trong từng ấy tháng năm của cuộc đời qua bao nhiêu giông gió, bão tố, bao nhiêu thử thách cám dỗ, con chưa có 1 lần mà con nghĩ đến chuyện xa nàng, phụ nàng. Trong tư tưởng còn không có, huống gì là ở bên ngoài. Bạch Thế Tôn, có cách nào để chúng con đời sau kiếp khác vẫn có thể gặp lại nhau và gắn bó với nhau nữa hay không.

Chỗ này Đức Phật lại trả lời bằng tấm lòng của 1 người Mẹ. Ngài luôn luôn ở vị trí của 1 Đức Phật, Ngài kêu gọi giải thoát. Nhưng trong trường hợp này Ngài lại dùng tấm lòng của 1 người mẹ. Tức là Ngài trả lời 1 câu mà không có hơi hướng giải thoát. Ngài nói muốn gặp nhau trong đời tiếp tục ở kiếp khác thì phải có tứ đồng: đồng nhau về niềm tin, đồng nhau về bố thí, đồng nhau về trí tuệ, đồng nhau về giới hạnh. Tức Đồng Tín - Đồng Thí - Đồng Giới - Đồng Tuệ, phải có cái đồng này thì mới gặp nhau. Còn nếu không đồng thì gặp kiểu gì ta? Là gặp kiểu Trương Chi - Mị Nương, kiểu Trọng Thủy - Mị Châu, gặp kiểu A Châu - Kiều Phong. Gặp kiểu đó nó thêm ngậm ngùi thêm thôi.

"Người đâu gặp gỡ mà chi

Trăm năm biết có duyên gì hay không"

Bởi vì 2 đứa 2 phương, em bay biển bắc mà tôi tìm biển đông là vì sao? Vì trong lòng 2 đứa khoảng cách của tụi mình nó lớn quá các vị biết không. Cho nên có thương nhau là chúng ta đã có 1 nhịp cầu rồi đó, nhưng mà nó xui 1 chỗ là nhịp cầu ấy nó chỉ có nhịp chứ không có lót ván, nó té chổng gọng.

Cho nên ở đây khoảng cách tâm lý rất là quan trọng. Bởi vì chúng ta không có điểm đồng, dù có tay trong tay vẫn xa nhau ngàn trùng vạn lý. Mắt có nhìn nhau mà kẻ đuôi kẻ sáng thì có thấy được nhau đâu. Một kẻ sống thiện, một kẻ sống bất thiện. Cái thiện ở đây là chỉ cho 37 phẩm bồ đề (tức con đường giải thoát). Và cái ác ở đây là ám chỉ cho 62 tà kiến (là lối vào của cõi trầm luân).

Nói đến đây tôi nhớ trong tiếng Sanskrit có câu hơi kỳ đó là : "narakapradipika: ngọn đuốc dẫn vào địa ngục, nghĩa đen là phụ nữ ". Nghĩa là theo nền văn hoá của Ấn xưa thì phụ nữ chính là ngọn

đuốc chỉ đường cho người ta đi vô. Thì ở đây 62 tà kiến chính là ngọn đuốc đưa người ta đi vào cõi đọa, cõi sanh tử trầm luân. Cho nên 37 phẩm trợ đạo ở đây là thiện, 62 ở đây là đại diện cho tất cả cái ác.

Bài kinh này tuy gọn nhưng mà nó sâu dữ lắm, có nghĩa từ đó đến giờ mình cứ nói gần, xa. Nhưng mà mình có hiểu chữ gần, xa theo đúng tin thân Phật Pháp hay không. Chúng ta toàn nói gần xa theo ý nghĩa vật lý, theo ý nghĩa không gian, thời gian. Nhưng mà chúng ta có bao giờ nghĩ nó còn có 1 khoảng cách thứ 3 rất là dễ sợ. Mà đáng sợ nhất chính là khoảng cách thiện, ác tức là khoảng cách tâm lý. Chứ khoảng cách vật lý nó không đáng kể. Tức là khi mình có thương nhau cách mấy, mình có thù nhau cách mấy. Chỉ cần cái tâm tình, tâm tư, tâm niệm của chúng ta mà nó không có chung 1 lối về thì coi như chúng ta khó mà gặp nhau.

Devadatta tuy ghét Bồ Tát nhưng có chung 1 điểm đồng là cùng tu hành. Ông chỉ ghét Ngài thôi, lạ như vậy đó, ông đang dễ thương mà ông gặp Ngài là ông trở thành sát thủ, thành kẻ tiểu nhân, nhỏ mọn...tùm lum hết. Nhưng khi Ngài khuất mắt ông rồi là ông trở lại là người quân tử chính nhân đảng hoàng. Có nghĩa gặp Ngài là ông trở thành Nhạc Bất Quần mà Ngài đi rồi là ông thành Lệnh Hồ Xung. Tuổi trẻ cán đáng giang hồ đại sự.

Đây là 2 lời nhắn nhủ quan trọng nhất của bài Kinh này: "Nói về giải thoát: Sống như thế nào để khoảng cách giữa ta với thánh hiền ngày một gần hơn. Nói về luân hồi: Sống sao để mình có thể gần nhau trong điều kiện tốt nhất(vừa tinh thần lẫn vật chất)." Còn mình ở đây là ai? Là cha, mẹ, anh, chị, em, bạn bè...Mình sống sao để gặp nhau trong điều kiện tốt nhất. Sống sao mà mai này không còn gặp lại nhau nữa bởi vì kẻ ác, người thiện cũng không nên. Nếu cả 2 bên cùng bất thiện như nhau thì dĩ nhiên gần nhau nhưng trong điều kiện buồn quá. Nếu cùng nhau làm ác thì đương nhiên gần nhau rồi, hai đứa cùng tà kiến, cùng tham, cùng sân si, ái mạn, kiến nghi...cái gì mình cũng cùng hết thì coi như mình gần nhau. Trúng, nhưng gần nhau trong điều kiện buồn quá.

Nghèo quá mà có trí tuệ cũng khổ, mà giàu quá mà ngu cũng khổ. Khoẻ quá mà thiếu trí cũng khổ, khoẻ quá mà nghèo cũng khổ. Nói chung phải có sức khoẻ, nét đẹp của tinh thần lẫn vật chất. Sống sao để có chiều cao, nét đẹp, cơ bắp cho cả tinh thần lẫn vật chất thì gặp nhau kiểu đó vui hơn. Tức là chiều cao, nét đẹp của thể xác và tâm hồn.

Chúc quý vị một ngày vui.

XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN.

WWW.TOAIKHANH.COM